

[Finansministeren.]

afsluttes ved forlig, påhviler der i medfør af statsskattelovens § 44 de myndigheder, der beskæftiger sig med sagerne, ubetinget tavshedspligt; overtrædelse af denne pligt kan straffes med bøde, hæfte eller under skærpende omstændigheder fængsel indtil 1 år. Der er således ikke nogen mulighed for, at skattemyndighederne kan give offentligheden oplysning om enkelte efterbetalings-sager, der afsluttes forligsmæssigt.

Når der nylig i dagspressen har kunnet fremkomme oplysning om en sag, der er afsluttet ved et forlig, må dette formentlig skyldes et beklageligt diskretionsbrud.

Helge Larsen: Jeg takker den højtærede minister for svaret og for oplysningerne om, hvordan fremgangsmåden er.

Jeg forstår, at der i tilfældet med sagen vedrørende Ove Skou er begået indiskretion. Nu vil mange mennesker, der har fået kendskab til denne sag, imidlertid ikke kunne forstå, hvorfor der ikke er rejst straffesag, når der er tale om efterbetaling af flere millioner kroner i skat og dertil flere hundrede tusinde kroner i skattebøde, og jeg vil derfor gerne stille det tillægs-spørgsmål: hvorfor er denne sag alene afgjort med bøde og efterbetaling og ikke fulgt op af straffesag?

Finansministeren (Kjeld Philip): Således som jeg nævnte i mit indlæg, er det lignings-rådet eller eventuelt skattedepartementet, der afgør, om en sag er så alvorlig, at den bør oversendes til anklagemyndigheden med anmodning om retsforfølgning. I det omtalte tilfælde har man altså skønnet, at sagen ikke var så alvorlig, at den burde oversendes til anklagemyndigheden. Jeg kan tilføje, at jeg personlig har sat mig ind i sagen, og jeg er ikke i tvivl om, at den trufne afgørelse er rigtig.

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgetiden var dermed til ende.

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående forslag til folketingsbeslutning om nedsættelse af en kommission til undersøgelse

af visse forhold under den tyske besættelse [af Iver Poulsen m. fl.].

Valgt blev: *Per Hækkerup, Victor Gram, Frode Jakobsen, Egon Jensen, H. Larsen (Bjerre), Niels Matthiasen, K. Axel Nielsen, Søgaard, Helge Larsen, Helga Pedersen, N. Chr. Christensen, Per Federspiel, Sinnbeck, Haunstrup Clemmensen, Ole Bjørn Kraft, Marie Antoinette von Lowzow og Herluf Rasmussen.*

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående forslag til lov om ændring i lov om tipping.

Valgt blev: *Boye Hansen, Albertsen, Brodthagen, Victor Gram, Lysholt Hansen, Erhard Jakobsen, Niels Matthiasen, Lars M. Olsen, Grethe Philip, Ib Thyregod, Holger Hansen, Peter Larsen, Østergaard, Ninn-Hansen, Erik Kragh, Vestergaard Poulsen og Skreppenborg-Nielsen.*

Den næste sag på dagsordenen var:

Tredje behandling af forslag til lov om ændring i lov om stempelafgift.

(Anden behandling findes i tidenden sp. 896).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Lovforslaget vedtoges enstemmigt med 122 stemmer.

Formanden: Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til folketingsbeslutning om iværksættelse af aftrapningen af omsætningsafgiften på tekstilvarer [af Aksel Larsen m. fl.].

(Forslaget til folketingsbeslutning findes i tillæg A. sp. 515, fremsættelsen i tidenden sp. 605).

Formanden: Sammen med denne sag foretages den sidste sag på dagsordenen, nemlig:

Første behandling af forslag til lov om ændringer i lov om forskellige forbrugsafgifter [af Aksel Larsen m. fl.]

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 513, fremsættelsen i tidenden, sp. 605).

Sagerne sattes til forhandling.

Finansministeren (Kjeld Philip): Det er selvfølgelig, at store dele af befolkningen må føle afgiften på tekstilvarer som en hård afgift. Jeg tror endogså, at der inden for det høje ting findes et flertal, som i og for sig kunne ønske denne afgift afskaffet. Imidlertid gælder det jo om så godt som alle skatter og afgifter, at vi kunne ønske dem afskaffet, men skatter og afgifter er nu engang nødvendige onder.

Vi lever i disse år i en tid, hvor vi anser det for muligt at nedsætte skatterne noget. Spørgsmålet er da, hvilke skatter det er, der først og fremmest skal nedsættes. Sidste år fandt der en nedsættelse af indkomstskatten sted; i år vil den store reform af amtsskatterne sammen med en række andre foranstaltninger, herunder først og fremmest overgangen fra børnefradrag til børnetilskud, bevirke en ikke helt ubetydelig lettelse af kommunernes økonomi. I år får vi derfor en ganske mærkbar lettelse af den kommunale beskatning, en beskatning, der jo i øvrigt i højere grad end den statslige beskatning vender den tunge ende nedad.

Hertil kommer, at jeg håber inden længe at kunne fremsætte udskrivningslovforslaget, hvorefter reglerne fastsættes for udskrivning af indkomstskat til staten. Også her vil der formentlig blive tale om visse lettelser. Det er således hensigten i år at foretage ganske betydelige lempelser af den direkte beskatning, både i ejendomsbeskatningen til amterne og i den personlige beskatning såvel til kommunerne som til staten. At der herudover i år bliver råd til at foretage nævneværdige skatteændringer, betvivler jeg.

Det må være en selvfølge, at hele vort skattesystem nu og da tages op til en samlet overvejelse. Derimod er det næppe hen-

sigtsmæssigt, således som tilfældet er med disse forslag, at man uafhængigt af de andre skatter og afgifter vil diskutere en enkelt afgift. Jeg tror derfor, det vil være mere hensigtsmæssigt, om vi gemmer diskussionen om, hvilke skatter der skal lettes, indtil regeringen er kommet med sit oplæg til en udskrivningslov.

Dette forhindrer selvsagt ikke, at man allerede på nuværende tidspunkt godt kunne drøfte enkeltheder i denne afgift. Og skulle der foreligge ønsker om at foretage enkelte isolerede lempelser, som kan foretages uden at skabe kontrolmæssige problemer, vil jeg gerne drøfte disse spørgsmål nærmere.

Ordføreren for forslagsstillerne (Aksel Larsen): Jeg er glad for den højtærede finansministers afsluttende bemærkninger om, at han er villig til at drøfte enkeltheder vedrørende vore forslag, for det er jo ikke ensbetydende med et absolut afslag; det vil sige, at vi kan forhandle om tingene, og det kunne jo være, at vi nåede til et resultat. Jeg håber naturligvis, at resultatet bliver en vedtagelse af de forslag, vi her behandler, men i hvert fald tænker jeg, at jeg efter disse bemærkninger fra ministeren kan gå ud fra, at man ikke vil stille sig totalt afvisende på alle de områder, vore forslag drejer sig om.

Derefter er jeg imidlertid nødt til at sige, at det forbavser mig noget, at den højtærede minister kan betragte tøjskatten og skatten på elektriske lamper o. lign. som fiskale skatter. Det harmonerer ikke godt med den begrundelse, man fra den daværende regerings side anvendte, da disse skatter blev indført, eller med den begrundelse, man fra folketingsflertallets side anvendte, da man vedtog lovene om disse skatter. Dengang drejede det sig aldeles ikke om at skaffe statskassen flere penge; det drejede sig derimod om at redde Danmarks valuta. Dengang hed finansministeren Kampmann, og han udtalte ved fremsættelsen af forslag til lov om forbrugsbegrænsende foranstaltninger den 12. marts 1955 bl. a. følgende, som man kan læse i Folketingsstidende for 1954-55 på sp. 2751-52:

„Baggrunden for fremsættelsen af hele dette kompleks af skatte- og afgiftslove er den udvikling, der har fundet sted i

[Aksel Larsen.]

landets valutariske stilling, og udsigterne for betalingsbalancen i den kommende tid. I løbet af 1954 er nationalbankens valutastilling forringet med 500 mill. kr., og for 1955 må der under de nugældende forudsætninger regnes med et fortsat betydeligt valutaunderskud.“

Den daværende finansminister udtalte videre, at landets valutabeholdning jo var begrænset, og derefter sagde han:

„Selv om vi således ikke står over for en akut likviditetskrise, er reserveerne så små, at det efter regeringens opfattelse vil være ganske uforvarligt uden modforholdsregler at affinde sig med risikoen for en yderligere betydelig forringelse af valutastillingen.“

Der er altså ikke nogen tvivl om begrundelsen for, at vi fik tøjskatten; det var den, at valutabeholdningen er for lille, at der er udsigt til yderligere forringelse i den kommende tid, og derfor kommer vi til at sætte forbruget ned herhjemme, og da befolkningen ikke frivilligt vil spænde livremmen ind — det har vi erfaring for fra tidligere regeringer i samme situation — så må vi forhøje priserne på de produkter, befolkningen køber, og det kan vi bedst gøre ved at indføre en tøjskat. Det var begrundelsen, og det var samme begrundelse, flertallet i tinget sluttede sig til. Dermed fik vi genoplivet „den lede skat“, vi havde under den anden verdenskrig og besættelsen, og som vi fik afskaffet, omend det kneb, i 1945.

Nu var det jo en midlertidig lov, for så vidt som der var tale om forbrugsbegrænsende foranstaltninger, for det er klart, at de ikke kan gælde evigt; der må vel komme den tid, hvor forbrugsbegrænsende foranstaltninger ikke er nødvendige, og i øvrigt burde alene lovens titel kunne oplyse den nuværende finansminister om, at det ikke var en fiskal lov, men en lov, der tilsigtede at begrænse befolkningens forbrug, for at landet kunne spare valuta.

Da vi nåede frem til 1957, skønnede den trekantede regering imidlertid, at vi ikke

havde fået bedre valutastilling, men snarere en dårligere, og den daværende regering foreslog derfor tøjskatten forlænget sammen med andre forbrugsbegrænsende foranstaltninger. Den stadig væk daværende finansminister Kampmann udtalte herom den 11. juni 1957 — man kan se det i Folketingstidende 1956-57, 2. samling, sp. 25-26 —:

„Det er først og fremmest den udvikling, der har fundet sted i betalingsforholdene over for udlandet, der gør det påkrævet at gribe ind med nye forholdsregler. Dette forårs valutaudvikling er blevet udlagt på mange forskellige måder, særlig under valgkampen. Jeg skal prøve her at sammenfatte de vigtigste kendsgerninger og præcisere den vurdering af dem, der ligger til grund for de fremsatte lovforslag.

Den mest iøjnespringende kendsgerning er nedgangen i nationalbankens valutareserve. Fra 1. januar til udgangen af maj drejer det sig om 210 mill. kr., og nedgangen har i særlig grad berørt bankens dollarbeholdning, der er halveret i løbet af det sidste år. Det er åbenbart, at en udvikling i denne retning ikke kan få lov at fortsætte.“

Ja, jeg kunne fortsætte med at citere, hvad den daværende finansminister anførte for, at man måtte forlænge tøjskatten, men jeg anser det ikke for nødvendigt. Der er ingen som helst tvivl om, at tøjskattens forlængelse i 1957 blev vedtaget med den motivering: den er gal med valutaen, og derfor må befolkningen spænde livremmen ind, og det kan ske ved, at vi fordyrer beklædningsgenstande og tekstilvarer af enhver art. Naturligvis havde man under de forbrugsbegrænsende foranstaltninger også forskellige andre indirekte skatter, men når vi har koncentreret os om tøjskatten, har det to rimelige årsager. Den ene er den, at hvordan vi end ser på det, er tøj, beklædningsartikler og tekstilvarer nødvendighedsartikler. Det er ikke så godt i Danmark med det klima, vi har, at gå uden tøj, i hvert fald ikke størsteparten af

[Aksel Larsen.]

året, og det lader til, at det også er svært at gøre det selv i den varme sommertid. Jeg tænker på de vanskeligheder, en vis forening har haft med at oprette en lejr på Mols — men det kommer ikke denne sag ved, det erkender jeg.

Men altså, tekstilvarer er en nødvendighed, og derfor synes vi, at man ikke bør opretholde tøjskatten, når den begrundelse, man i sin tid gav for den, totalt er bortfaldet. Dertil kommer, at da det begyndte at vende, da valutasituationen begyndte at bedres, erkendte regeringen og folketinget, at man godt kunne tænke på at afskaffe tøjskatten. Man vedtog derfor en lovændring om aftrapning af tøjskatten, således at den gradvis kunne afskaffes, og man gav oven i købet den højtærede finansminister fuldmagt til at påbegynde aftrapningen. Han kunne gøre det, når han ville; det skulle blot ske på den måde, at man tog 10 pct. af tøjskatten hver anden måned. Jeg er klar over, at dette var nødvendigt, eftersom afgiften pålægges i engrosleddet eller importørleddet eller fabrikantleddet, og da der ligger en hel del varer ude hos detailhandlerne, ville de, hvis man havde afskaffet tøjskatten med ét slag, have brændt sig temmelig ubehageligt. Derfor skulle afskaffelsen ske ved en aftrapning, og man havde en sådan tillid til den højtærede finansminister, at man gav ham fuldmagt til at bestemme, hvornår aftrapningen skulle begynde; det kunne ske ved en kgl. anordning, d. v. s. at den dag, ministeren fandt det formålstjenligt, kunne man begynde. Man er imidlertid ikke begyndt. Efter at vi fik bestemmelsen om, at tøjskatten kunne afskaffes gradvis ved kgl. anordning, har vi et par gange i tinget behandlet forslag om, at nu skulle man tage fat på denne aftrapning, men det er ikke blevet til noget.

Mit parti synes, at det nu er på tide, man tager fat på det, og vi synes det i dobbelt grad; ikke alene hævder man fra den ene side af salen, at vi udmærket kunne nedsætte statens skatteindtægt med 800 mill. kr., men også regeringen har taget fat på en nedsættelse af de fiskale skatter, de direkte skatter, indkomstskatter o. lign.; vi har jo også her hørt finansministeren redegøre dels for, hvad man har gjort, dels for, hvad man påtænker at gøre. Han lover

oven i købet, at der skal komme forslag om yderligere nedsættelse af de direkte skatter, når lovforslaget om udskrivning af indkomst- og formueskat til staten fremsættes. Det vil altså sige, at regeringen og finansministeren mener, at staten kan klare sig med færre indtægter, end den har nu. Vel, hvis det er tilfældet — og jeg er ganske klar over, at det er tilfældet; det kan man ikke være i tvivl om, når man ser på statsregnskabet og finanslovforslaget og ved, at der på statens driftbudget for indeværende år kan påregnes et overskud, der er så stort, at der oven i købet vil være et ikke ringe overskud på kasseregnskabet — så er det muligt for staten at undvære nogle penge. Og selv om mit parti ikke i almindelighed er af den opfattelse, at man skal være for ivrig med at nedsætte det offentliges indtægter, finder vi, at når det drejer sig om en særlig trykkende skat, bør man dog se, om det ikke er muligt at afskaffe den. Det er naturligvis rigtigt, at de fleste, ikke bare her i tinget, men også uden for tinget, ikke er så begejstrede for skatter. På den anden side vil jeg dog tro, at flertallet af befolkningen ikke betaler deres skat med surhed, selv om de måske ikke direkte betaler den med glæde; man er jo klar over, at man får noget for skatterne. Og når jeg tænker på dels de opgaver, der løses, dels de opgaver, der i den kommende tid skal og bør løses af staten, er det klart, at staten må have tilstrækkeligt med indtægter. Som jeg allerede har sagt, er der et betydeligt overskud på statens driftsbudget, så man kan godt undvære nogle penge. Dertil kommer, at man kunne indføre effektive besparelser på andre områder. Enhver ved, at her tænker jeg i særdeleshed på militærvæsenet.

Hvorom alting er, jeg er enig med den højtærede finansminister i, at man godt kan tillade sig at lette skatterne noget, men jeg finder, at man bør indføre skattelettelserne, hvor de virker bedst. Man bør sørge for at ophæve eller nedsætte de skatter, der virker mest trykkende på folk med små og jævne indtægter, og det er så ganske utvivlsomt den del af de indirekte skatter, der er lagt på livsfornødenheder; hertil regner jeg som sagt tøj, elektriske pærer, lysstofrør o. lign. og naturligvis også som omtalt i vort forslag elektriske sikringer. Hvad det sidste angår, vil jeg

[Aksel Larsen.]

tillade mig at bemærke, hvad jeg allerede bemærkede, da vi i sin tid fik denne skat, at det forekommer mig fuldkommen horribelt, at man har lagt en skat på elektriske sikringer. Vi fik den i sin tid sammen med skatten på tændstikker, og selv om man måske kunne anføre til gunst for tændstikskatten, at den muligvis kan få folk til at være mere forsigtige i omgangen med tændstikker, så der bliver færre ildebrande, er det fuldkommen urimeligt, at man lægger skat på elektriske sikringer og derved skaber større fare for ildebrande; ved at gøre elektriske sikringer dyrere skaber man en fristelse for folk til at bruge stanniol.

Jeg synes, at hvad enten disse skatter hører under lov om forbrugsbegrænsende foranstaltninger eller under lov om forskellige forbrugsafgifter, bør de ophæves, og jeg kan ikke se andet, end at det beløb, statskassen kommer til at miste derved, har den råd til at miste. Det er muligt, at der så ikke bliver råd til lettelser eller til den påtænkte lettelse i de direkte skatter, men det kan vi forhandle om. Jeg synes blot, man bør have opmærksomheden henvendt mere på disse indirekte skatter end på de direkte skatter. Man bør så meget mere have opmærksomheden henvendt på disse indirekte skatter, som de i sin tid blev indført af hensyn til landets mangel på valuta og de triste valutamæssige udsigter.

Det samme gælder loven om visse forbrugsafgifter. Den blev også begrundet med, at Danmark manglede valuta, og så måtte vi indføre nogle flere forbrugsafgifter. Specielt om afgiften af glødelamper vil jeg tillade mig at sige, at den blev trimmet på en sådan måde, at den blev så udemokratisk og asocial som overhovedet muligt. Det endte med, at man skulle betale 50 øre i skat af hver eneste glødelampe, man køber, og så er det ligegyldigt, om den har en lysstyrke på 10 eller 500 dekalumen, det er samme skat. Altså de, der bruger pærer med den mindste lysstyrke, skal betale lige så meget for sådanne pærer som de, der bruger pærer med den store lysstyrke. Det vil altså sige, at de mindrebemidlede skal betale forholdsvis størst skat. Det er en grund mere til at kigge på lampeskatten.

Nu er det sådan, at denne skat på glødelamper, lysstofrør og elektriske sikringer

ikke giver sådan ligefrem kæmpebeløb i statskassen, så den må endnu lettere kunne undværes end tøjskatten, men jeg er af den opfattelse, at man kan undvære dem begge to. Jeg er også af den mening, at ganske vist har vi ikke mødt for stor velvilje fra noget regeringsparti, når der har været tale om ophævelse af tøjskatten, selv om vi altså fik denne lov ændret og finansministeren fik mulighed for at kunne afvikle den over en passende tid. Men vi har dog allerede i 1946 oplevet, at socialdemokratiet var med til at stille forslag om, at afgifterne på radiorør, glødelamper og ure skulle bortfalde.

Jeg må tillade mig at spørge den socialdemokratiske gruppe her i tinget, om den har en anden mening om disse spørgsmål, end den havde i 1946, hvor vi også havde en sådan skat. Dengang var skatten på glødelamper ikke så høj, kun 25 øre, men i 1946, hvor vi ganske vist ikke havde socialdemokraterne i regeringen, mente de her i tinget, at det var en asocial beskatning, og var med til at stille forslag om, at den skulle ophæves. Jeg kan ikke forstå, hvorfor socialdemokratiet i dag skulle have en anden mening.

Det er rigtigt, at valutasituationen ikke så for godt ud i 1955, og den så meget dårlig ud i 1957, men det varede ikke så længe efter 1957, før det vendte; nu er det i hvert fald vendt. I Statistiske Efterretninger under oversigten over penge- og kreditforhold i december 1960 ser jeg, at bankernes udenlandske nettotilgodehavender i december 1960 var 1 402 mill. kr. Valutasituationen er altså særdeles gunstig og navnlig særdeles gunstig sammenlignet med 1955 og 1957.

Jeg tror, jeg kan lade det være nok med dette og sige, at ligegyldigt, hvordan man vender og drejer det, er der ikke mere noget sagligt motiv for at opretholde tøjskatten og lampeskatten, og jeg henstiller derfor, at man benytter lejligheden til at afskaffe eller afvikle disse skatter. Jeg tror ikke, at det er nødvendigt at have en aftrapningsordning for skatten på elektriske lamper o. lign. Jeg har indtryk af, at på dette område går omsætningen i detailhandelen så hurtigt, at det ikke spiller nogen særlig rolle, om den afskaffes med ét slag. Man kan naturligvis give et par

[Aksel Larsen.]

måneders varsel, hvis man vil. Hvad tøjskatten angår, er det så ganske enkelt. Vi har fået fastslået, at det kan gøres på den måde, at man tager 10 pct. af skatten hver anden måned, så gør man ikke uret mod nogen, og i løbet af en passende tid slipper vi af med tøjskatten. Det burde ikke have været nødvendigt at stille forslag om dette, men det er jo nødvendigt, når finansministeren nu i så lang tid har undladt at benytte sig af den bemyndigelse, han fik, og som han burde have benyttet sig af. Det er aldeles meningsløst, at en minister tillader sig at opfatte en sådan bemyndigelse på den måde, at den har han fået for ikke at bruge den.

Må jeg så sige, at foruden alt det, jeg for øvrigt har anført — og jeg tvivler ikke om, at størsteparten af befolkningen vil skrive under på det — er det jo også sådan, at der er dem, der ikke just regnes for småkårsfolk, der også mener, at tøjskatten bør ophæves. Jeg tænker på Grossistsammen slutningen af 1930, hvis formand, grosserer Otto Friis-Jensen, på en generalforsamling mandag den 30. januar i år udtalte følgende om tøjskatten:

„Den er blevet holdt uden for pristallet, og derfor vil dens bortfald især gavne de mindrebemidlede. En mængde administration kan spares, og dertil kommer, at tøjskatten for den danske industri er en urimelig forskelsbehandling i forhold til tilsvarende industrier i andre EFTA-lande.“

Altså også fra den side er man af den mening, at nu bør man tage fat på at afskaffe tøjskatten, og jeg henstiller derfor, at man henholder sig meget kraftigt til finansministerens ikke helt afvisende udtalelser i hans slutbemærkning, og at vi bliver enige med ham om, at nu skal han iværksætte aftrapningen. Der behøves naturligvis ingen beslutning af tinget. Hvis den højtærede minister erklærer, at han er villig til at begynde på det og det tidspunkt, så behøver vort forslag til beslutning ikke at gennemføres. Men hvis ministeren ikke er villig til det, bliver vi nødt til at tage en afgørelse her i tinget.

Endelig har jeg en bemærkning til. Den højtærede minister sagde, at han tvivlede i og for sig ikke om, at et flertal her i tinget

mente, at det ville være rart at få tøjskatten afskaffet. Ifølge grundloven skal folketingets medlemmer stemme efter deres overbevisning. Når den højtærede finansminister mener, at et flertal her i tinget har den overbevisning, at tøjskatten bør afskaffes, så må han også være klar over, at det er grundlovsstridigt, hvis det flertal i tinget, der har en sådan opfattelse, ikke stemmer for, at tøjskatten bør afskaffes. Jeg håber derfor, hvis det skulle komme til afstemning, at tingets ærede medlemmer vil stemme efter deres overbevisning, men jeg ser langt hellere, at den højtærede minister erklærer, at han agter at benytte den bemyndigelse, der er tillagt ham. Man behøver ikke at træffe beslutning her, men vi skal nok få påbegyndt aftrapningen af tøjskatten.

Retoft: Efter at den højtærede finansminister i sin slutreplik har givet en slags tilsagn om, at man kan behandle hele dette spørgsmål i et udvalg, har jeg ikke særlig mange bemærkninger at gøre.

Jeg vil dog alligevel gøre en enkelt bemærkning til det ærede medlem hr. Aksel Larsens udtalelse om, at valutasituationen var totalt ændret. Det er rigtigt. Den er fra at være negativ blevet positiv, og det kan vi kun glæde os over, men spørgsmålet er, om man alligevel ikke skal være forsigtig i den kommende tid, når man behandler forslag, der kan have valuta-krævende karakter. For selv om vi i dag har en relativ stor valutabeholdning efter danske forhold, er den efter min opfattelse ret svag, hvis der skulle komme tilbageslag på en eller anden måde.

Jeg er ganske klar over, at spørgsmålet om tøjskatten har været diskuteret gentagne gange i tinget og vel også ofte ude i befolkningen, og jeg er klar over, at det selvfølgelig i særlig grad har været diskuteret blandt dem, der direkte er interesseret i hele den beskæftigelsesgren, som tøjskatten vedrører. Jeg tænker her på de fagforbund, der direkte er interesseret, og på branchen, der formidler fordelingen af disse varer.

Jeg har den opfattelse, at man inden for fagforeningskredse til syvende og sidst ønsker, at denne tøjsskat skal afskaffes, men jeg har også det indtryk, at det særlig gælder, hvis det skulle vise sig, at der er en svækkelse i beskæftigelsen i anmarch. Jeg

[Retoff.]

tror ikke, det er tilfældet i øjeblikket, og derfor mener jeg, at man muligvis kan udsætte denne afgørelse, men det kan vi forhandle om i udvalget. I dette udvalg kan man så få klar besked på, om min opfattelse er rigtig eller ikke, ligesom man også kan få besked om, hvordan branchens folk ser på hele dette spørgsmål.

Ifølge det fremsatte forslag til folketingsbeslutning ønsker det ærede medlem hr. Aksel Larsen denne skat aftrappet. Det er efter min mening den rigtige fremgangsmåde. Den vil gavne både fagene og forbrugerne bedst, idet prisnedsættelsen lettere vil komme til at slå igennem.

Jeg skal ikke sige mere om disse forslag, da jeg går ud fra, at der vil blive nedsat et udvalg — jeg går ud fra, at det ærede medlem hr. Aksel Larsen vil stille forslag herom — men jeg kan på mit partis vegne tilsige en saglig behandling også af det mindre betydelige forslag.

Alfred Bøgh: Som det vist er alle i salen bekendt, har mit parti i sin tid ikke medvirket til denne tøjskats indførelse, og vi omfatter den selvfølgelig ikke med nogen stor kærlighed. For mig at se er den for resten et godt eksempel på, at man skal være forsigtig med at indføre en skat på et eller andet bestemt grundlag, for det viser sig næsten altid, at selv om baggrunden for den svinder bort, er det uhyre vanskeligt at slippe af med en sådan skat. Der er et ord, der siger, at en gammel skat er altid en god skat, og når først befolkningen har vænnet sig til den, affinder man sig med den. Jeg synes, denne skat i virkeligheden er et skoleeksempel herpå. Vi har ikke medvirket til tøjskattens gennemførelse, og vi ser den meget gerne afviklet; det har vi givet udtryk for mere end én gang i tinget, og det står vi gerne ved.

Men i de skattetanker, som vi sammen med det konservative folkeparti gennem vore forslag har fremført, har vi lagt hovedvægten på en afvikling af den direkte beskatning, og vi mener fortsat, at det i vort nuværende skattesystem er den direkte beskatning, der først og fremmest trænger til at blive lempet. Derfor takker jeg den højtærede finansminister, fordi han foreslog at underkaste disse spørgsmål en samlet

overvejelse, og for det tilsagn, der også lå i hans lille tale, om, at den direkte beskatning, når vi skal behandle udskrivningsloven, ville blive genstand for en vis revision. Jeg mener, det vil være den rette lejlighed til en diskussion også af denne sag. Kan vi få en efter vor mening tilstrækkelig nedsættelse af den direkte beskatning på en sådan måde, at vi kan være tilfreds dermed, ser vi gerne, at man, hvis der er råd til det, også tager den lede tøjskat med, til hvis gennemførelse vi ikke har medvirket, og som vi gerne ser forsvinde.

Weikop: Der har her været talt om, hvem der har medvirket til, at vi har fået tøjskat. Ordføreren for venstre, det ærede medlem hr. Alfred Bøgh, sagde, at venstre ikke havde haft med den at gøre, og det kan være ganske rart her at få slået fast, hvem det egentlig var, der medvirkede dertil.

Ordføreren for forslagsstillerne, det ærede medlem hr. Aksel Larsen, sagde, at det var et flertal, der gennemførte den. Ja, det er klart, ellers var den ikke blevet gennemført, men jeg synes, det er ganske rart at slå fast, at hverken venstre eller de konservative var med til at gennemføre tøjskatten i 1955. Der var ganske vist et parti til dengang, som ikke ville være med til den, men det blev senere omvendt, i 1957. Det er jo et parti, der ikke er her mere; det var det parti, der var med i trekantregeringen i sin tid, og som havde den største afsky for tøjskatten — det tør jeg nok sige — men som senere hen slutte den, da det sad på ministertaburetterne. Hermed tror jeg, det er nogenlunde klarlagt, hvem der har medvirket til, at denne tøjskat er blevet gennemført. Den højtærede finansminister kan så gribe i sin egen barm og prøve at finde ud af, om han har været med dertil. Og han kan svare, at det har han ikke, for han var her ikke dengang; men havde han været her, havde han sikkert også bøjet sig og var gået med — det kunne jeg tænke mig.

Det er jo sagt, at disse afgifter — som det ærede medlem hr. Aksel Larsen helt rigtigt har peget på — skulle bruges til at standse den valutatilbagegang, vi havde dengang, og til at begrænse forbruget. Nu kunne jeg stille det spørgsmål: hvor meget, eller rettere sagt hvor lidt, har egentlig disse afgifter bidraget til valuta-

[Weikop.]

fremgangen? Jeg ved nok, at det er meget svært at eftervise; man kan sige mange forskellige ting, men jeg nærer mine stærke tvivl om, at disse afgifter har medvirket synderligt dertil. Det er nok helt andre forhold, der har spillet i hvert fald den mest afgørende rolle. Og så kan jeg ikke lade være med, da vi nu taler tekstilafgift, at minde om det ganske interessante, at det flertal, der dengang gennemførte disse afgifter, kædede dem sammen med noget, der hedder sparebeviser. Det var sådan nogle mærkelige beviser, man indførte, og som kostede en kolossal masse penge i administration; de flager nu rundt i tilværelsen, og kun de, der er i folkepensionsalderen, kan på nuværende tidspunkt få deres penge tilbage.

Jeg skal ikke lægge skjul på, at det konservative folkeparti tidligere har stillet forslag om afgifternes afvikling, og jeg må måske også have lov til at sige, at de afviklingsbestemmelser, som det ærede medlem hr. Aksel Larsen har omtalt her, vistnok — jeg tror ikke, jeg siger for meget — blev fremkaldt af det konservative folkeparti. Man kan så spørge: hvorfor gjorde vi det? Ja, det gjorde vi dengang, fordi vi fandt, at tekstilafgiften virkede åbenbart urimelig, og så var der dengang en helt anden situation end nu. Da kunne man også forudse — eller der var i hvert fald en risiko for — at disse afgifter kunne få en uheldig indflydelse på vor produktion. Jeg kan godt nævne som en detalje, da den højtærede minister siger, at man også kan tale om detaljerne, at tæppeafgiften, når det gælder udenlandske tæpper — hvis man lægger omsætningsafgiften og tolden sammen — beløber sig til ca. 50 pct., og det er jo klart, at sådan noget er åbenbart urimeligt. Derfor synes jeg egentlig også, at det er meget naturligt, at man rejser spørgsmålet om en så ensidig afgifts afvikling.

Som det allerede er sagt, havde tekstilafgifterne jo ikke til formål at dække statens udgifter; provenuet skulle tværtimod neutraliseres. Jeg tror, at den højtærede finansministers sidemand, den højtærede økonomiminister hr. Bertel Dahlgaard, sikkert vil huske, hvorledes provenuet af disse afgifter skulle neutraliseres. Det var der megen debat om dengang. Det var den oprindelige

tankegang, at de virkelig skulle neutraliseres. (*Økonomiministeren* [Bertel Dahlgaard]: Jeg husker det alt sammen!). Ja, det kan jeg godt tænke mig; så behøver jeg ikke at minde den højtærede økonomiminister om det, men hvis finansministeren ikke skulle kunne huske det, højtærede økonomiminister, så hvisk ham det i øret. Glemmes må det imidlertid ikke, at omlægning af afgifter og skatter har en vis tilbøjelighed til at øge statens udgifter, og derfor synes vi, at som forholdene er i dag, må — som også den ærede ordfører for venstre sagde — skatter og afgifter ses i sammenhæng.

Nu oplyste ganske vist den højtærede finansminister noget om, hvad der ville komme af lovforslag. Man spørger en gang imellem sig selv: hvad vil egentlig regeringen? Hvad vil den højtærede finansminister? Og så kan man tilføje: hvad vil det radikale venstre? Jeg synes, at den højtærede finansminister i denne tid — det må jeg sige — sætter mange tanker om skatter og afgifter i bevægelse, ja, så mange, synes jeg, at skattebilledet flimrer; jeg synes, det flimrer i en sådan grad, at det kan sammenlignes med en dårligt optaget film. Hverken erhvervene eller skatteborgerne ved egentlig på nuværende tidspunkt, hvor den højtærede finansminister vil føre dem hen.

Hvor langt vil den højtærede finansminister kunne få sit parti med til sine forskellige tanker? Hvor langt vil det radikale venstre følge ham i hans tankeflugt? Kildeskatten f. eks. er jo i øjeblikket det store dyr i åbenbaringen, om jeg så må sige. Den højtærede finansminister ønsker ikke dette problem grundigt behandlet og undersøgt, således som erhvervene har ønsket det. Jeg vil gerne tilføje: anderledes var det jo, da den højtærede finansminister var handelsminister. Da nedsatte ministeren et udvalg til at undersøge konkurrencelovgivningen; da nedsatte han et udvalg, hvori erhvervene blev fyldigt repræsenteret. Man tør vel nok sige, at konkurrencelovgivningen i forhold til problemet kildeskat er et underordnet eller et meget lille problem for erhvervene. Hvilken klogskab er der i at behandle små problemer i udvalg med erhvervene, men at afvise erhvervenes ønske om et udvalg, når det drejer sig om et afgørende skatteproblem? Det er det, for mig i hvert fald, meget svært at se. Jeg ved ikke, hvordan

[Weikop.]

det forholder sig; måske var den højtærede finansminister klogere som handelsminister; jeg ved det ikke; det er jo muligt, det forholder sig således.

En ting ved jeg: den højtærede finansminister bidrager ikke til at skabe tillid til, at skatteproblemerne løses på en forsvarlig måde, i hvert fald ikke når det drejer sig om kildeskat. Omsætningsafgifternes afvikling hænger som allerede sagt sammen med de aktuelle og mere langsigtede skatteproblemer, og i så henseende har den højtærede finansminister i sandhed mange tanker: kildeskat, indkomstskatterne, proportionalbeskatningsprincippet, indirekte beskatning, forhøjelse af forbrugsafgifterne, direkte forbrugsbeskatning, afskaffelse af formueskat eller formueskattens afvikling; og endelig vil jeg tro — der må jo være lidt alvor i det — at den højtærede minister også omgås med tanken om en kooperationsbeskatning.

Se, alle disse tanker — egentlig uden bestemt sigte; det er tanker, der bare ikke har taget form — gør det unægtelig lidt svært, i al fald gør de det ikke lettere for os, at tage stilling til de forslag, vi her behandler. Vil en eventuel afvikling af tekstilafgiften betyde, at den højtærede finansminister vil fastholde eller foreslå en forhøjelse af indkomstskatten, uanset som sagt at tekstilafgifterne oprindeligt ikke havde til formål at dække statsudgifter?

Det ærede medlem hr. Aksel Larsen har klart tilkendegivet, at hans parti ikke vil nedsætte de direkte skatter, det ved vi altså ... (*Aksel Larsen*: Jo!) ... Jo, siger det ærede medlem; ja men lad os så høre noget om det. Indtægten ved tekstilafgifterne må under normale forhold, når statens indtægter er tilstrækkelig store, forudsætte nedsættelse af de direkte skatter. Hvis en sådan nedsættelse ikke sker, så bliver der fremtidig tale om — og det er der jo her tale om — at folk kommer til at betale både i pose og sæk; tager man størrelsesforholdet i betragtning, vil det jo sige, at posen er indkomstskatten og sækken er afgifterne. Når omsætningsafgiften, som tilfældet her er med tekstilafgiften, er indregnet i varens pris, er folk ikke altid klar over, hvad det er, de betaler. Hvis folk f. eks. var på det rene med, at de — som ved det eksempel, jeg før nævnte

med gulvtæpperne — procentvis betaler lige så meget i told og afgift på et udenlandsk gulvtæppe som på et automobil, så ville de sikkert blive meget, meget forundrede og betragte det som meget urimeligt.

Den socialdemokratiske ordfører, det ærede medlem hr. Retoft, talte om, hvilken stilling fagforbundene ville tage til dette spørgsmål. Der er en ting, jeg egentlig godt kunne lide at få at vide her. Nu er vi jo alle repræsentanter for forbrugerne, men der er i det høje ting medlemmer, som særlig repræsenterer Forbrugerrådet. Man kunne derfor godt lide at høre noget om, hvad Forbrugerrådet egentlig mener om disse afgifter. Mener det, at de bør afvikles? Det var ganske rart at få dette spørgsmål belyst.

Man har også talt om branchens stilling. Det ærede medlem hr. Aksel Larsen sagde, at tekstilhandelen ville brænde sig, hvis man pludselig afskaffede afgifterne. Ja, det er klart; men tekstildetailhandelen brænder sig i alle tilfælde. Jeg kunne meget vel tænke mig, at tekstilhandelen, hvis man afvikler denne afgift, vil komme og sige: vi vil gerne have de penge tilbage, vi har investeret i forbrugsafgifter. Der foreligger i hvert fald her et problem. Grossister og fabrikanter er selvfølgelig, som det ærede medlem hr. Aksel Larsen sagde, interesseret i at få afgiften afviklet; det kan gøres fra den ene dag til den anden, for de har overhovedet ingen penge investeret i disse afgifter, det har derimod detailhandelen.

Vi for vort vedkommende må se tingene i sammenhæng, og der er unægtelig sket en hel del siden 1955; det tror jeg det ærede medlem hr. Aksel Larsen vil være den allerførste til at give mig ret i. Vi har fremlagt et skatteprogram, som går ud på skatnedsættelser med forøget opsparing som mål, og det tager vi selvfølgelig ikke af dagsordenen, fordi socialistisk folkeparti fremsætter forslag som disse. Spørgsmålet er, om der kan blive plads både til aftrapning af tekstilafgifterne og til nedsættelse af indkomstskatterne, eller der kan ske en omlægning, der tilgodeser lettelser i afgiftsbyrden på tekstilvarer. Og jeg vil gerne gentage, at skjulte omsætningsafgifter altid indebærer — det erkender jeg — meget stor risiko for store forhøjelser.

Vi har, som man ved i det høje ting,

[Weikop.]

altid næret interesse for aftrapning af tekstilafgifterne, og det gør vi fremdeles, men afgifter og indkomstskat hænger nu i den grad sammen, at vi må se på, hvilke virkninger en aftrapning vil få med hensyn til en lettelse af indkomstskatten. At vi har den interesse, er ganske naturligt, fordi det konservative folkeparti før valget klart og tydeligt tilkendegav sin stilling med hensyn til indkomstskatterne. Det er indlysende, at de folk, der har tilsluttet sig det konservative folkeparti, regner dermed med fuld ret, og at vi vil arbejde på det program, som vi skitserede før valget.

Aage Fogh: Jeg vil vurdere det til, at de afgifter, vi her diskuterer, indbringer ca. 350-400 mill. kr. om året i statens kasse, og det er derfor indlysende, at hvis vi gennemfører de foreliggende forslag, vil der ikke blive muligheder, i hvert fald af væsentlig karakter, for, at skatterne kan nedsættes på andre områder. Jeg kan derfor ganske tilslutte mig de bemærkninger, som blev fremsat af den højtærede finansminister.

Jeg kan ligeledes tilslutte mig, at forslagene nu bliver henvist til et udvalg, og at vi dér får alle de oplysninger, vi måtte ønske, til belysning dels af, hvad disse afgifter giver, dels af, hvilke genvordigheder de volder, når de skal opkræves. Af gammel erfaring mener jeg at vide, at der er nogle af disse afgifter, der giver urimelige bryderier i forhold til de penge, der er i dem. Det er i virkeligheden uanstændigt at opretholde dem, fordi der ikke er et rimeligt forhold mellem det besvær, man pålægger erhvervene, og de penge, staten får ind igennem afgifterne.

Jeg vil også understrege, at jeg er i allerhøjeste grad enig med den højtærede finansminister, når den højtærede minister siger, at det ville være opportunt at få en samlet opgørelse; den har jeg savnet længe. I al den tid, jeg har været i det høje ting, synes jeg det har udviklet sig sådan, at vore skattelove er blevet mere og mere komplicerede, og jeg vil gerne udtale det ønske, at den nuværende højtærede finansminister må få held til at forenkle systemet i en sådan udstrækning, at folk i almindelighed kan forstå de skattelove, vi skal arbejde med.

Det tror jeg der vil være en mulighed for. Jeg er nemlig ikke sikker på, at selv det ærede medlem hr. Aksel Larsen vil finde det rigtigt, når vi kommer i gang med vort arbejde i udvalget, at alle de afgifter, der her er tale om, bliver afskaffet. Det er meget muligt, at det vil være rigtigt at opretholde endda en meget stor part af disse afgifter, men at nedsætte andre steder. Det er meget muligt, at det vil være mere rigtigt og sagligt forsvarligt, at vi nedsætter de direkte skatter, de personlige skatter, og opretholder nogle af de afgifter, der her er tale om.

Jeg synes imidlertid, at erhvervslivet har krav på at få at vide inden alt for længe, hvad vi virkelig vil. Jeg kan derfor slutte med at sige, at jeg giver tilslutning til den tanke, der er fremme om, at vi skal have forslagene i udvalg, så vi dér kan få gennemført de undersøgelser, der er nødvendige.

Samtidig vil jeg gerne rette en henvendelse til den højtærede finansminister. Vi har jo på andre områder skatter, der er endnu mere urimelige end dem, der her er tale om. Jeg tænker i denne forbindelse på vor restaurationsskat. Den har været til behandling i 4-5 folketingsår på rad, uden at der er kommet resultat ud af det. Jeg synes ærlig talt, tiden er inde til, at folkettingen tager denne sag op til en rimelig afgørelse. Det er, så vidt jeg kan se, helt urimeligt, at man foretager opkrævning af ca. 100 mill. kr. hos et sted mellem 4 000 og 5 000 restauranter, når man lige så godt og meget sikrere kunne gøre det ved kilden og være sikker på, at der ingen omgåelse kunne finde sted.

En almindelig simplificering af vore skattelove vil vi i det radikale venstre gerne være med til, og kan de forslag, der her er fremsat, medvirke til, at arbejdet kan komme i gang, hilser jeg med tilfredshed, at vi får dem henvist til et udvalg og kan begynde at arbejde dér.

Rimstad: Vort parti har principielt ikke noget imod forbrugsskatter, når disse er et udtryk for aflastning for de direkte indkomstskatter. Fremfor forbrugsskatter lagt på visse bestemte varegrupper ser vi dog hellere, at man tager fat på undersøgelser vedrørende muligheden for en direkte for-

[Rimstad.]

brugsskat, en beskatningsform, som vort parti anser for at være noget mere i retning af idealet. Ved inden for forbrug at beskatte bestemte varegrupper kommer man let til at gøre uret mod et enkelt erhverv eller en enkelt branche, og helt urimeligt forekommer det os at beskatte en eller flere af de 3 faktorer, som udgør grundlaget for den enkeltes eksistens, nemlig tag over hovedet, tøj på kroppen og mad i munden. En afskaffelse af tøjskatten interesserer derfor i allerhøjeste grad vort parti. Vi finder, at denne skat aldrig burde have været pålagt befolkningen, og jo før vi kan få den afskaffet, jo bedre vil det være.

Som forslagsstillerne til det foreliggende forslag til folketingsbeslutning udtaler i den skriftlige fremsættelse, er den valutamangel, som var den oprindelige lovs baggrund, i dag ikke mere aktuel. Heri er vi enige. Vi er derimod ikke enige i den fremgangsmåde, som forslagsstillerne mener er den rigtige ved skattens afskaffelse; aftrapningen af skatten over 20 måneder med en nedskrivning på 10 pct. hver anden måned anser vi for meget uheldig for både detail- og grossistledet, der begge i endnu 20 måneder skal slås med det meget omfattende kontrolapparat, som afgifterne kræver, og som heller ikke på nogen måde er gratis for staten, hvilket vil sige samfundet, altså os alle.

Hertil kommer, at tabet for detailhandelen, som forslaget netop ved aftrapningen forsøger at undgå, næppe bliver meget mindre ved den gradvise afskaffelse end ved en afskaffelse på én gang. De uafhængige er af den opfattelse, at den lede tøjskat, som befolkningen kalder den, og som den flere gange er benævnt her i dag, bør afskaffes, og den bør afskaffes på én gang; samtidig med afskaffelsen bør finansministeriet refundere skatten på varer, der i omfang så nær som muligt svarer til den varemængde, detailhandelen har på lager på det tidspunkt, skatten afskaffes. Dette vil ved en nærmere gennemtænkning af

de foreliggende problemer slet ikke være så vanskeligt, som opgaven ved første øjekast ser ud til. Flertallet af detailhandlerne i tekstilbranchen omsætter den kapital, de arbejder med, 3 à 4 gange årlig. Grossisten, som leverer varerne, har hos staten 3 måneders kredit på afgiften. I det store og hele vil derfor en ordning, efter hvilken grossisten tilbagebetaler den allerede indbetalte, men endnu ikke til staten videregivne afgift på de sidste 3 måneders køb, være så nogenlunde det, der kommer retfærdigheden nærmest, når hensyn skal tages til, at afgiftsophævelsen ikke må og ikke bør medføre en uoverkommelig administration.

En ordning som den skitserede vil efter min opfattelse og efter de undersøgelser, vi har gjort, i langt højere grad imødekomme detailhandlernes ønsker end en aftrapningsordning, hvis blot den administreres med lempe og med fuld hensyntagen til de undtagelsestilfælde, som den foreslåede ordning ikke dækker. Jeg tænker f. eks. her på nyetablerede forretninger og meget små forretninger med en særlig langsom omsætning.

Vi er også enig med forslagsstillerne om, at de vareområder, der omfattes af lovens § 1, nr. 1-4, manufakturvarer og beklædningsgenstande, bør fritages for afgift, og vi kan endvidere slutte os til lovforslaget vedrørende ophævelse af skatten på glødelamper og lysstofrør. Vi kan dog ikke følge forslagsstillerne i deres afsky for de nævnte neonrør, som benævnes reklameartikler. Vi mener, at vore byer, både hovedstaden og de øvrige byer landet over, gennem lysreklamerne får et smukt og festligt præg, som vi ikke ser nogen grund til at beskutte; så fattige er vi dog ikke her i landet. Vi synes, at socialistisk folkeparti her har fået en kæphest til at løbe løbsk.

Af forslagene fremgår det ikke tydeligt, om forslagsstillerne har tænkt sig afgiften på glødelamper og neonrør aftrappet eller afskaffet omgående. Vi ønsker, at afskaffelsen sker på én gang både af

[Rimstad.]

hensyn til forbrugerne og af hensyn til detailhandlerne, som vi er overbevist om helst ser denne løsning.

Vi kan i øvrigt anbefale, at forslagene får en velvillig behandling i udvalget.

Finansministeren (Kjeld Philip): Som det må være naturligt, er drøftelserne i dag på visse tidspunkter gået tilbage til denne skats oprindelse, og det er ganske givet, at det var de valutariske forhold, der var afgørende for, at vi for nogle år siden fik vedtaget den lov, hvorved tekstilafgiften indførtes. Det var således noget, der lå uden for ønsket om at bringe penge ind i statskassen, der dengang var afgørende.

Imidlertid må man gøre sig klart, at det kan være ret tilfældigt, om man i en valutavanskelig tid vælger forbrugsafgifter eller direkte skatter; begge former for skat har den virkning, at de fører til besparelser af den fremmede valuta. På samme måde må vi i dag sige, at vi kan lette på indkomstskatterne og andre direkte skatter, eller vi kan lette på forbrugsafgifterne, og i begge tilfælde har det valutariske virkninger.

Den sondring, som det ærede medlem hr. Aksel Larsen foretog mellem fiskale og ikke-fiskale skatter, forekom mig ikke særlig rimelig, og jeg må måske have lov til at sige, at den er da heller ikke i overensstemmelse med normal brug af disse ord inden for finansvidenskaben, men jeg forstod nok, hvad det ærede medlem mente med denne sondring.

Vi står i den situation, at vi kan vælge imellem enten at lette på denne skat eller at lette på de direkte skatter. Der har fra mange sider været udtrykt meget stærke ønsker om en lettelse af de direkte skatter, og under den stærke diskussion om skatte-spørgsmål, der har været ført i de senere måneder, har det ikke mindst været de direkte skatter, der har været fremme; det forekommer mig at være u hensigtsmæssigt, at man nu vil diskutere en forbrugsafgift uden samtidig at tage i betragtning, at en lettelse på dette område nødvendigvis må få konsekvenser for, hvor store lettelser der kan komme for de direkte skatters vedkommende.

Det forekommer mig derfor rimeligt, når der fra flere af de ærede ordføreres side har

været tanker fremme om, at man skulle afvente regeringens forslag om, at de direkte skatter tages op til en samlet overvejelse. Vi kan vel vente et forslag til udskrivningslov inden for få uger; det vil sige, at der meget snart bliver lejlighed til at tage hele sagen op til samlet overvejelse.

Det blev nævnt af det ærede medlem hr. Aksel Larsen, at Grossistsammen slutningen af 1930 har den opfattelse, at den skat, vi her havde, var en urimelig belastning også i forhold til EFTA-landene. Det forstår jeg ikke. Det er dog således, at de varer, der kommer ind udefra, bliver pålagt denne afgift på ganske samme måde som de hjemlige varer bliver. Jeg har også bemærket, at denne udtalelse er fremsat, men jeg har sandt at sige ikke forstået dens baggrund.

Jeg sagde i mit tidligere indlæg, at der var et flertal imod skatten. Det må dog forstås på den måde, som det fremgik af sammenhængen, at der er flertal mod enhver skat. Enhver skat betragtes jo som et onde, men man må sammenholde det ene onde med det andet onde og afveje, hvad der er det rimeligste, hvilket der alt i alt vil være det mindste onde. Her er det vel ikke givet, at der i dag kan konstateres noget flertal og noget mindretal. Det må afgøres ved den endelige afvejning af de forskellige skatter, der må finde sted gennem de kommende uger, eller hvor lang tid man nu måtte behøve til at gennemdrøfte disse spørgsmål.

Det ærede medlem hr. Weikop var inde på mange betragtninger og gik, syntes jeg, lidt uden for emnet og drog andre spørgsmål ind. Jeg skal ikke benytte lejligheden her til at kommentere det. Kun synes jeg, at jeg må sige, at jeg var noget forundret over de bemærkninger, det ærede medlem kom med om kildeskatten og erhvervene. Det kan dog ikke være det ærede medlem ubekendt, at jeg her fra det høje tings talerstol har givet tilsagn om at indkalde erhvervene, så snart der foreligger noget egnet materiale, til en drøftelse. Jeg vil gerne tilføje, at det er hensigten ret snart at foretage en sådan indkaldelse, og at det er hensigten at foretage så dybtgående en overvejelse af disse spørgsmål, som der måtte være ønske om fra erhvervenes side. Om man anvender udvalgsformen, eller om man anvender en

[Finansministeren.]

anden form, må dog i denne forbindelse være noget underordnet.

Ordføreren for forslagsstillerne (Aksel Larsen): Jeg erkender, at jeg ikke i den grad har studeret nationaløkonomi, at jeg ved, hvorledes man blandt faglærte nationaløkonomer bruger udtrykkene fiskale og ikke-fiskale skatter. Det, jeg har villet sige, er imidlertid, at denne skat, hvad den højt-ærede finansminister også erkender, er indført ikke med den begrundelse, at staten manglede penge, men med den begrundelse, at valutastillingen var dårlig og befolkningens forbrug måtte nedsættes, og det kunne man gøre ved at gøre tekstilvarer dyrere ved en sådan skat. Altså er den ikke indført af fiskale grunde — her håber jeg at jeg udtrykker mig nationaløkonomisk korrekt — den er indført for at begrænse befolkningens forbrug, den er indført med den motivering, at vi var på vej mod negativ valutabalance, og senere har den været negativ. Nu har vi i høj grad en positiv valutabalance, og hvis der skal være logik i tingene, bør man minsandten ophæve denne skat, der er indført med begrundelse i den negative valutabalance, eftersom valutabalancen nu er ganske anderledes.

Ganske vist mener det ærede medlem hr. Retoft, at nok er der valutaforbedring, men man skal alligevel være forsigtig med at sætte forbruget i vejret. Det kan man naturligvis altid hævde. Om vi så havde for 3 000 mill. kr. i fremmed valuta, kunne man sige: man skal nu alligevel være forsigtig; men lad os være enige om, at en 1 400-1 500 mill. kr. positiv valutabeholdning er noget helt andet end en negativ valutabeholdning. Jeg ved ikke, hvor meget det ærede medlem hr. Retoft ellers ville forlange at vi skulle gå op til, før vi kunne tage konsekvenserne af den forbedrede stilling.

Det ærede medlem hr. Retoft mener, at man skal være forsigtig med at sætte forbruget i vejret, så selv om han har sympati for forslagene, vil han alligevel overveje det. Det er jeg glad for at han vil. Jeg er da ganske klar over, at hvis man nedsatte de direkte skatter, er der også mulighed for, at forbruget sættes i vejret, men jeg har ikke hørt, at det ærede medlem hr. Retoft

har taget afstand fra tanken om nedsættelse af de direkte skatter. Hvis det ærede medlem hr. Retoft vil bruge motiveringen med, at man ikke må sætte forbruget i vejret, må han også gå imod at nedsætte de direkte skatter, men hvis regeringen kommer med et forslag herom, går det ærede medlem jo nok ikke imod det.

Det ærede medlem hr. Weikop holdt en tale, hvis logik jeg ikke helt igennem kunne forstå; men det kan jo være min fejl. Jeg må gøre opmærksom på, at jeg har ikke sagt, at jeg ikke vil nedsætte de direkte skatter; hvad jeg har sagt, er, at man skal være varsom med at begrænse statens indtægter for meget, fordi der er mange store opgaver, der skal løses, og som kræver, at staten har midler til at løse dem, og når det drejer sig om skatnedsættelse, vil jeg foretrække, at man først og fremmest afskaffer sådanne forbrugsskatter som dem, vi her taler om. Dermed har jeg ikke sagt, at jeg absolut ikke vil være med til nedsættelse af de direkte skatter — vi kan tale om, hvor meget der kan blive råd til — men jeg synes, det er mere vigtigt at få afskaffet indirekte skatter, som efter min mening er asociale, og som samtidig er indført i sin tid med den begrundelse, at valutastillingen skulle rettes op. Den er rettet op, lad os så slippe af med disse skatter.

Det er ganske rigtigt, hvad det ærede medlem hr. Weikop siger, at det er det konservative folkepartis og formodentlig særlig det ærede medlem hr. Weikops idé dette med aftrapningen af tekstilskatten, når den skal afskaffes. Jeg synes, det er en god idé, og jeg forstår slet ikke det ærede medlem hr. Rimstad, der er imod, at man går denne vej. Jeg tillader mig at gøre det ærede medlem hr. Rimstad opmærksom på, at det er en sag, der er meget indgående gennemdrøftet her i tinget, at når tøjskatten skal afskaffes, skal det ske ved en sådan aftrapning, som skal foregå ikke over 20, men over 18 måneder, fordi man hveranden måned skal skære 10 pct. væk, og når der så er gået 18 måneder, bortfalder de sidste 10 pct. Nu spiller det selvfølgelig ikke nogen større rolle, om det er 18 eller 20 måneder, men jeg tror ikke, det kan gøres hurtigere, uden at man kommer til at gøre detailhandlerne fortræd, og jeg forstår ikke rigtigt, at det ærede medlem hr. Weikop nu taler om, at

[Aksel Larsen.]

en aftrapning ikke er tilstrækkelig, man må også yde erstatning, i hvert fald til detailhandlerne, for den skat, de har betalt. Det forekommer mig ikke, at der står noget om det i den pågældende lovparagraf, som det ærede medlem hr. Weikop for så vidt er fader til. Og når det ærede medlem hr. Weikop, der er særdeles sagkyndig på det område, i sin tid kunne være med til at tillade og tage initiativ til, at der i loven blev indført en bestemmelse om en sådan aftrapningsordning, skylder han i hvert fald en forklaring på, at han nu ikke synes, det er tilstrækkeligt, men mener, at der må noget andet til.

Jeg ved ikke, om en afskaffelse af tøj-skatten og de andre i det andet forslag nævnte indirekte skatter skulle umuliggøre andre skattelettelser, det må vi alle sammen se på; men skulle det være tilfældet, vil jeg alligevel foretrække, at man går den her foreslåede vej. Vi kan imidlertid undersøge det i et udvalg.

Jeg takker såvel den højtærede finansminister som de forskellige ærede ordførere for den stort set velvillige indstilling, man har over for forslagene. Jeg er ganske klar over, at vi er nødt til at have samlet adskiligt materiale sammen for at kunne bedømme, om de kan gennemføres i deres helhed, om man kan gennemføre yderligere skattelettelser, og om der muligvis er noget af det, som det ikke er så nødvendigt at gennemføre. Her siger jeg noget, som måske kan føre til klammeri i diskussionen, og som jeg derfor skulle lade være usagt: det kan jo være, at det ikke er så nødvendigt at nedsætte skatten på pelsvarer, jeg ved det ikke. Der er mange forskellige slags pelsvarer, nogle er dyre, nogle er billige, nogle er en regulær forbrugsartikel, det, som gælder skind, og noget, som kan henregnes under begrebet luksus. På samme måde kan det vel forholde sig med tæpper. Jeg vil jo tro, at en hel del af de udenlandske tæpper må henregnes under begrebet luksus, og indirekte skatter på luksusartikler har jeg ikke noget imod. Det er alt sammen noget, vi kan forhandle om, og i denne henseende stiller jeg ikke nogen absolutte betingelser på forhånd. Jeg vil meget gerne have mest muligt materiale til belysning af sagen, og så håber jeg, at vore forslag vil blive frem-

met på den ene eller den anden måde. Foreløbig takker jeg for den stort set velvillige modtagelse.

Weikop: Det ærede medlem hr. Aksel Larsen oplyste, at jeg var fader til aftrapningsbestemmelsen i loven, og det vedkender jeg mig; men så spurgte det ærede medlem hr. Aksel Larsen, hvorfor jeg så ikke dengang havde rejst spørgsmålet om tilbagebetaling til detailhandlerne. Ja, på det tidspunkt var der en mulighed for at komme igennem med denne aftrapningsbestemmelse. Men det, jeg sagde i mit første indlæg, var, at hvis der nu kom et forslag om en gennemførelse af aftrapningen, kunne jeg meget vel tænke mig, at detailhandlerne ville rejse spørgsmålet. Ligeledes sagde jeg, at jeg også kunne lide at vide, hvorledes forbrugerorganisationerne nu ville stille sig til dette spørgsmål. Det er, synes jeg, ganske naturligt at nævne dette.

Det ærede medlem hr. Rimstad var i høj grad inde på spørgsmålet om tilbagebetaling. Nu kender jeg lidt til de forhold, men jeg kunne ærlig talt ikke følge det ærede medlem hr. Rimstad, for hvad kapitalomsætning har med spørgsmålet om tilbagebetaling på en lagerbeholdning at gøre, kan jeg ikke rigtig finde ud af. Det afgørende må jo formentlig være, at i det øjeblik en afgift afvikles og man har en lagerbeholdning, må man gøre lagerbeholdningerne op og sige, at man skal have pengene for denne lagerbeholdning tilbage, hvis det kan lade sig gøre, og så må det være hamrende, revnende ligegyldigt, hvad enten man har omsat kapitalen flere gange eller ej. Ja, undskyld, hr. formand, jeg kom til at bruge nogle udtryk, der ikke var helt parlamentariske, men det var altså det ærede medlem hr. Rimstads bemærkninger, der gav anledning til det.

Men må jeg lige sige — det vedkommer jo ikke denne sag — at det ærede medlem hr. Aage Fogh nævnte restaurationsskatten. Jeg forstod, at det var spiritusafgiften på restauranter, der var tale om. Jeg vil gerne i den forbindelse minde om, at den tidligere finansminister havde stillet et forslag, som kunne have været gennemført, og som havde medført en nedsættelse af afgifterne på vin og spiritus på en måde, der havde været til gavn for restauratørerne og til gavn for turisterne; men dette forslag blev torpede-

[Weikop.]

ret af det ærede medlem hr. Aage Fogh, der ville gå langt videre. Jeg vil gerne erklære, at hvis den nuværende højtærede finansminister vil genoptage det forslag om restaurationsafgiften, som man endte dengang med, tilsiger jeg det konservative folkepartis støtte øjeblikkelig til dette forslag, således at vi kan komme i gang på det punkt. Det synes jeg dog at jeg gerne vil have lov til at erklære.

Den højtærede finansminister var forundret over, at jeg havde draget spørgsmålet om behandling af kildeskatten ind, idet jeg sagde, at jeg syntes, der skulle have været nedsat det udvalg, som erhvervene ønskede om dette meget vigtige spørgsmål. Men når den højtærede finansminister syntes, at det kunne være ganske underordnet, om det udvalg blev nedsat, eller om man valgte den fremgangsmåde, som den højtærede finansminister skitserede, så må jeg sige, at jeg er forundret. Når alle erhvervene kommer og beder den højtærede minister om at få nedsat et sådant udvalg og den højtærede minister nu erklærer, at det er ret underordnet, på hvad måde man gør det, så skulle den højtærede finansminister have imødekommet alle erhvervsorganisationerne.

Aage Fogh: I anledning af de oplysninger, det ærede medlem hr. Weikop gav om den behandling, restaurationsskatten fik i forrige folketingsår, vil jeg gerne oplyse, at det er mit helt bestemte indtryk, at i det udvalg, vi havde nedsat, var der stort flertal for at gå betydelig videre end det forslag, finansministeren havde stillet ... (*Weikop:* Hvorfor blev det så ikke gennemført?) ... og jeg tror, det er ganske sikkert, at den nuværende højtærede finansminister, hvis han vil stille et forslag, ikke behøver at være bange for at gå et skridt videre. Jeg anser det for at være meget vigtigt af mange grunde, at vi snarest muligt løser det spørgsmål; ikke alene af hensyn til restauratørerne, men også af hensyn til turismen her i landet, der jo får større og større betydning, er det vigtigt, at det spørgsmål klares på en rimeligere måde, end det sker nu.

Formanden: Jeg minder om, at det er tekstilafgifterne, der er til forhandling.

Rimstad: Til det ærede medlem hr. Weikop vil jeg sige følgende: jeg sagde i mit indlæg, at ved nærmere gennemtænkning af problemet lå det sådan og sådan. Jeg kan forstå, at det ærede medlem hr. Weikop ikke har tænkt problemet igennem. Forholdet er simpelt hen dette, at det vil være ugørligt at optælle samtlige detailhandlers lager her i landet på det tidspunkt, bortfaldet af afgiften finder sted. Men det vil ikke på nogen måde være ugørligt — det har man både tiden til og bilagene for — at fastslå, hvor meget der er betalt i afgift af de varer, som detailhandleren har købt hos grossisten i de sidste 3 måneder, og dette tidsrum falder netop sammen med det tidsrum, som grossisten har kredit på afgiften for. Derfor vil denne afgift ved et jævnt aftræk af varerne — man må naturligvis tage hensyn til de udsving, der kan være — nogenlunde dække det afgiftsbeløb, der kan være tale om, når man optæller varerne. Det er for øvrigt ikke nogen ny tanke; det har været diskuteret adskillige gange hos detailhandlerne, og når vi har sluttet os til denne tanke, er det, fordi vi ser det som en lettelse, såfremt man afskaffer afgiften på én gang.

Når det ærede medlem hr. Aksel Larsen siger, at det med aftrapning står i loven, vil jeg sige, at så kan loven vel laves om. Det ærede medlem sagde også til mig, at dette spørgsmål havde allerede været diskuteret i tinget. Dertil vil jeg gerne sige, at det er jo ikke sikkert, at det først og fremmest er i tinget, diskussionen skal begynde; den bør vel begynde dér, hvor virkningerne af det, man vil foretage sig, mærkes, nemlig blandt detailhandlerne, og afgifternes aftrapning vil give uro både i beskæftigelsen, i omsætningsleddet, i priserne og derved hos forbrugerne. En aftrapning vil, hver gang nedsættelse sker, have samme slags virkning, omend i et mindre omfang, som en engangsafskaffelse. Det er disse virkninger — der skal gentages 10 gange — som vil medføre uroen, og som ingen kan være tjent med.

Hermed sluttede forhandlingen

Sagernes overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Aksel Larsen: Jeg foreslår, at lovforslaget og forslaget til folketingsbeslutning henvises til et udvalg på 17 medlemmer.

Uden forhandling eller afstemning vedtoges dette forslag.

Formanden: Der er ikke mere på dagsordenen.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, torsdag den 2. februar, kl. 13 med følgende dagsorden:

1) *Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:*

Forslag til folketingsbeslutning om iværksættelse af aftrapningen af omsætningsafgiften på tekstilvarer [af Aksel Larsen m. fl.].

og forslag til lov om ændringer i lov om forskellige forbrugsafgifter [af Aksel Larsen m. fl.].

2) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om ændring i lov om invalide- og folkepension. (Om pension i udlandet).

3) *Første behandling af:*

Forslag til lov om retslægerådet.

Mødet hævet kl. 14⁵⁷.

27. møde.

Torsdag den 2. februar kl. 13.

Formanden: I skrivelse af gårs dato meddeler finansministeren, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændring i lov om forskellige forbrugsafgifter og forslag til lov om ophævelse af lov om en opsparingsordning for unge ikke-forsørgere.

I skrivelse af gårs dato meddeler undervisningsministeren, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændringer i lov om det kommunale skolevæsens styrelse og tilsyn, forslag til lov om statstilskud til private gymnasiaskoler og forslag til lov om statstilskud til private studenterkursus.

I skrivelse af gårs dato meddeler undervisningsministeren, at han ønsker mundtligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændring i lov om ungdommens uddannelsesfunds forvaltning og virksomhed.

Medlem af folketinget Axel Ivan Pedersen har meddelt mig, at han ønsker til justitsministeren at stille følgende spørgsmål:

„Vil justitsministeren under indtryk af det stadig stigende antal færdselsuheld overveje betimeligheden af, at der stilles strengere krav til kørerlæreruddannelse og eventuelt indføres autorisation?“

Medlem af folketinget Ninn-Hansen har meddelt mig, at han ønsker til socialministeren at stille følgende spørgsmål:

„Kan socialministeren godkende, at den af Danmarks aktive Handelsrejsende oprettede arbejdsløshedskasse fyldestgør de i loven om arbejdsløshedsforsikring indeholdte forskrifter?“

Spørgsmålene vil blive optaget på dagsordenen for tingets førstkommende spørgetid.

Statsrevisor, fhv. medlem af landstinget fru Lisbet Hindsgaul har meddelt, at hun nedlægger sit hverv som statsrevisor med udgangen af februar måned d. å. Der vil herefter være at foretage valg af en statsrevisor med stedfortræder for den resterende del af regnskabsåret 1959-60 og for regnskabsåret 1960-61.

Skriftlig fremsættelse af lovforslag.

Finansministeren (Kjeld Philip): Herved skal jeg tillade mig for det høje ting at fremsætte forslag til lov om ændring i lov om forskellige forbrugsafgifter.